

Nordea

Bærekraftig sparing, naturligvis!

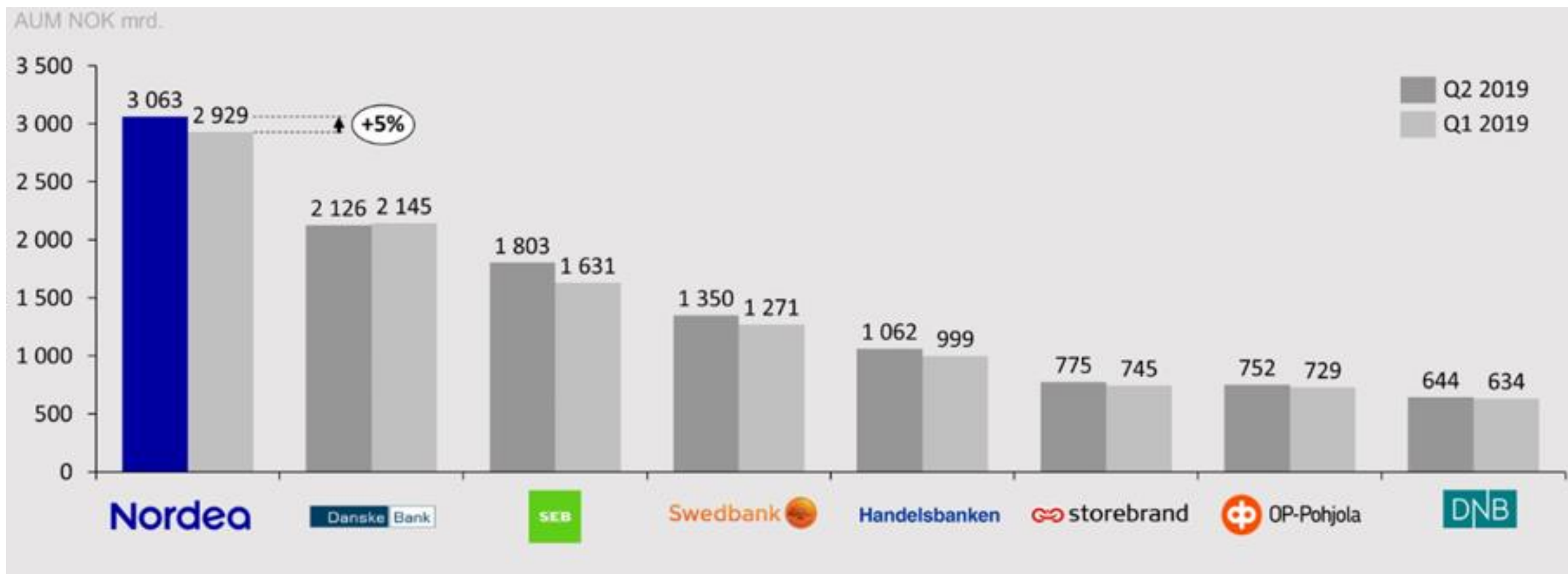
Leif-Rune H. Rein

Investeringsdirektør Nordea Liv

11. november 2019

Nordea er Nordens største kapitalforvalter

Nordea kåret til et av de 100 mest bærekraftige selskap i verden for andre år på rad

WORLD
ECONOMIC
FORUM

Under World Economic Forum i Davos i 2018 fikk Nordea tildelt prisen som et av de 100 mest bærekraftige selskapene i verden. Nordea gikk opp fra plass 86 til 47

The Voice for Clean Capitalism
Corporate Knights

“We walk the walk” – utmerkelser og arbeid av vårt team for ansvarlige investeringer (RI)

Vi deltar i initiativer og fora:

Anerkjennelser:

Nordea UNPRI-Assessment Report¹

UNPRI - RI Strategy & Governance Score	A+
Engagement score	A+

Max. possible Score: A+

Award-winning RI-Team²

¹ Source: UN PRI Assessment Report 2018. ²Source: cfi.co. Cfi.co is a London-based magazine whose annual awards focus on best practise

ESG

Environmental

Social

Governance

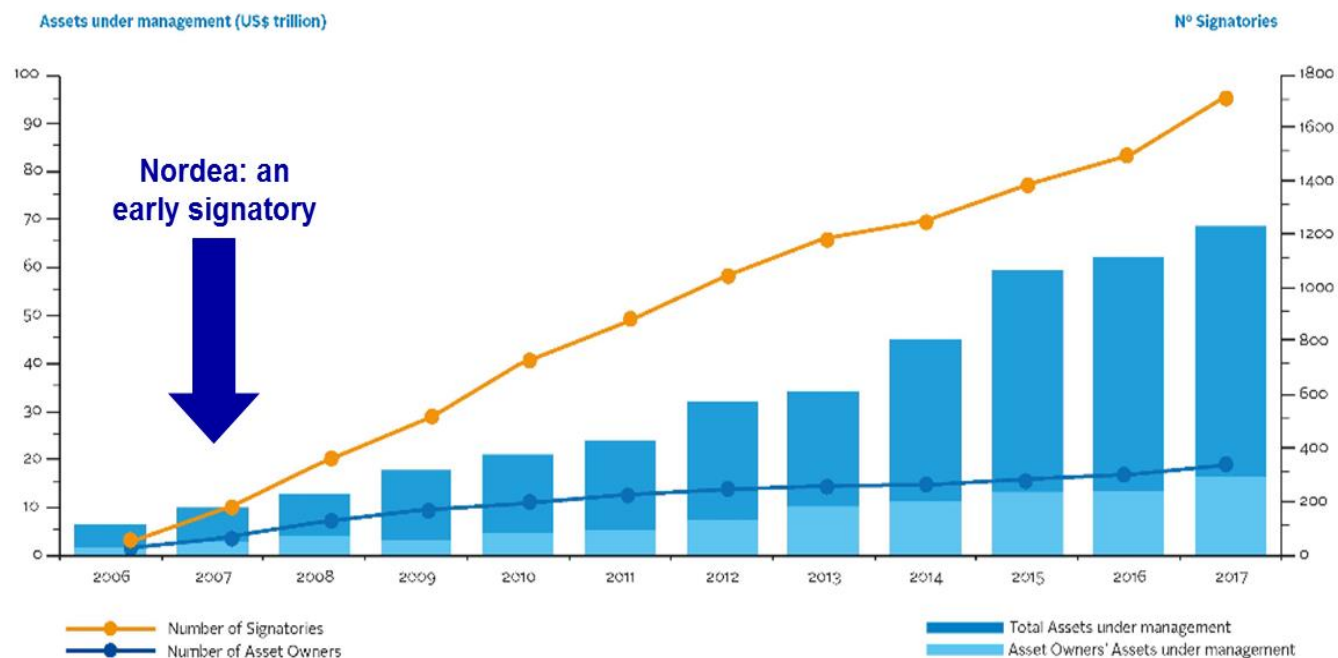
Miljø

Sosiale
forhold

Forretningsetikk

FNs prinsipper for ansvarlige investeringer

- Etablert i 2006. **Nordea signerte avtalen i 2007, som en av de første bankene i Norden**
- Består av seks prinsipper for bærekraftige investeringer
- Nordea rapporterer til UNPRI hvert år

Source: UNPRI (<https://www.unpri.org/about>)

FNs bærekraftsmål 2030

Verden har avtalt at vi skal oppnå disse 17 bærekraftmålene innen 2030.

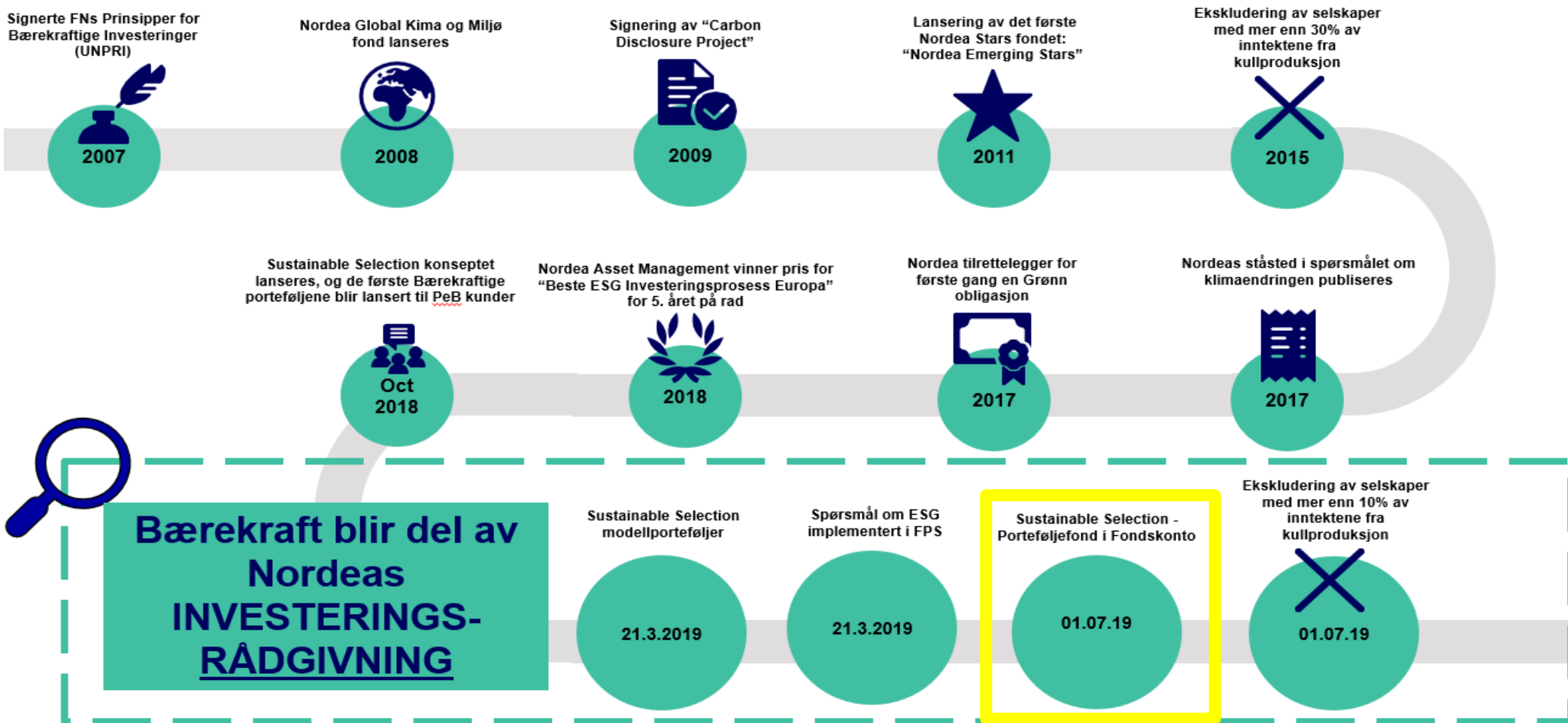
Vi ønsker derfor å investere i selskaper som ønsker å tilpasse seg til en bærekraftig agenda.

I vår analyse og dialog med selskapene fokuserer vi på hvordan de tilpasser seg bærekraftsmålene

Høydepunkter i Nordeas utvikling av mer bærekraftige investeringer

Nå også med egen fondsportefølje spesielt fokusert på bærekraft – Nordea Liv Bærekraft.

SHOULD
— I STAY OR —
SHOULD
— I GO? —

**“If I go, there will be trouble
And if I stay it will be double”**

*The Clash

Nordea

Vi mener at aktivt eierskap er mer ansvarlig enn ekskludering - og er til fordel for kundens avkastning.

Aktivt eierskap; stemmeportal på nordea.com - se her

Nordea

Exclusion list

Last updated September 2019

Company	Comment
ABM Investama Tbk PT	Involvement in coal mining
Adaro Energy Tbk PT	Involvement in coal mining
AECOM	Involvement in nuclear weapons
Aerofjet Rocketdyne Holdings Inc	Involvement in nuclear weapons
Aerotech SA	Involvement in cluster munitions
African Rainbow Minerals Ltd	Involvement in coal mining
Agritrade Resources Ltd	Involvement in coal mining
Airbus SE	Involvement in nuclear weapons
Alliance Holdings GP LP	Involvement in coal mining
Alliance Resource Partners LP	Involvement in coal mining
Alpha Natural Resources Inc	Involvement in coal mining
Altius Minerals Corp	Involvement in coal mining
Anglo American Capital PLC	Involvement in coal mining
Anglo American PLC	Involvement in coal mining
Anglo Pacific Group plc	Involvement in coal mining
Anhui Great Wall Military Industry Co Ltd	Involvement in cluster munitions
Arch Coal Inc	Involvement in coal mining
Aryt Industries Ltd	Involvement in cluster munitions
Ashakacem PLC	Involvement in coal mining
Asia Resource Minerals PLC	Involvement in coal mining
Athabasca Oil Corp	Involvement in oil sand
Atomenergoprom JSC (Atomic Energy Power Corp)	Involvement in nuclear weapons

Aktivt eierskap – vi engasjerer oss (engagement); nordea.com - se her

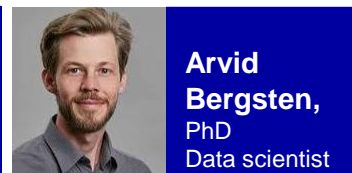
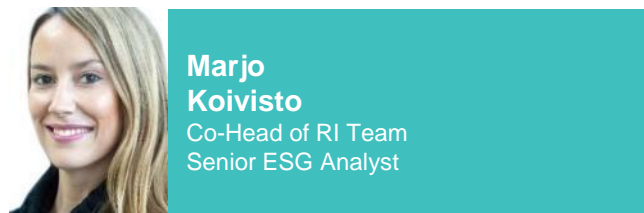
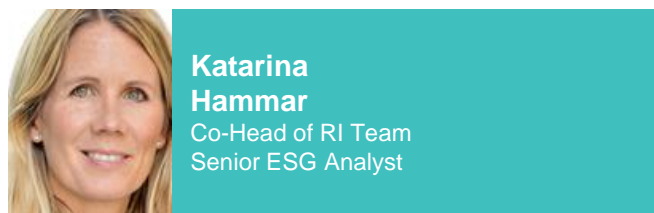

Eksklusjonsliste på ca 200 selskaper; nordea.com - se her

Vår strategi for bærekraft har fire bærebjelker:

1. Foretrekk de beste
2. Ekskluder de verste
3. Utøv aktivt eierskap
4. Vær transparente

NAM Responsible Investment Team

Governance and proxy voting team

Erik Durhan
Head Corporate
Governance

Jan Särilvik
Corporate Governance
Specialist

Forurensning fra produksjon av legemidler

Bakgrunn

- Nordea har store eierandeler i farmasiselskaper
- Mange av disse har legemiddelleverandører i India – India er en av verdens største produsenter av legemidler
- Utfordring; mange legemiddelprodusenter forurensrer både land og vann i India, som igjen skader lokalsamfunnene
- Forurensingen øker spredning av antibiotikaresistente bakterier (AMR), som bidrar til nesten 1 million dødsfall hvert år

Forurensning fra produksjon av legemidler

Resultater

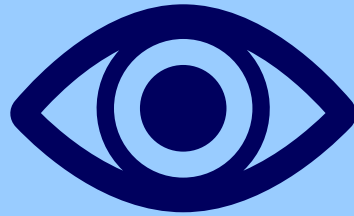
- Farmasiindustrien utviklet en “Nordea action plan” for å møte Nordeas forventinger
- 150+ indiske produsenter og tilsynsmyndigheter har hatt opplæring i håndtering av spillvann
- Selskaper har vurdert sine indiske leverandører og forbedret sin en håndtering av spillvann
- Felles database for ettersyn av leverandører
- Nordea er invitert til å bli medlem av den industridrevne ”Pharmaceutical Supply Chain Industry (PSCI) Advisory Panel”

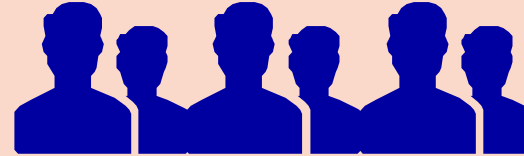
Slik utmerker Nordea seg i sitt arbeid med ESG

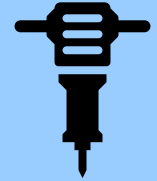
Vi gjennomfører feltbesøk for å forstå risiko og muligheter ut i fra et større perspektiv. Vi vurderer bransjer, sektorer og utvalgte selskaper. Dette gjør at vi kan foreta konkrete endringer.

Vi engasjerer oss i selskaper som vi investerer i, samt i globale organisasjoner, for å kunne samarbeide med flere investorer og partnere.

Nordeas ulike team for bærekraftig finans og ESG-analyse består av nær 40 eksperter. Det gir oss styrke å ha et stort engasjement med flere ulike partnere.

Selskaper hvor over 10% av omsetningen kommer fra kull ekskluderes fra alle Nordea fond. Det samme gjelder for selskaper som produserer klasebomber, landminer, atomvåpen eller som bryter mot menneskerettigheter.

Nordea er medlem i 15 globale initiativ og partnerskap som har fokus på å gjennomføre bærekraftige forandringer.

Nordea var blant de første i verden til å signere på FN's prinsipper for ansvarlige investeringer for mer enn 10 år siden.

I 2018 deltok Nordea på mer enn 100 generalforsamlinger og stemte over mer enn

450

ESG-relaterte spørsmål og godtgjørelsesprogrammer

I 2018 hadde Nordea

161

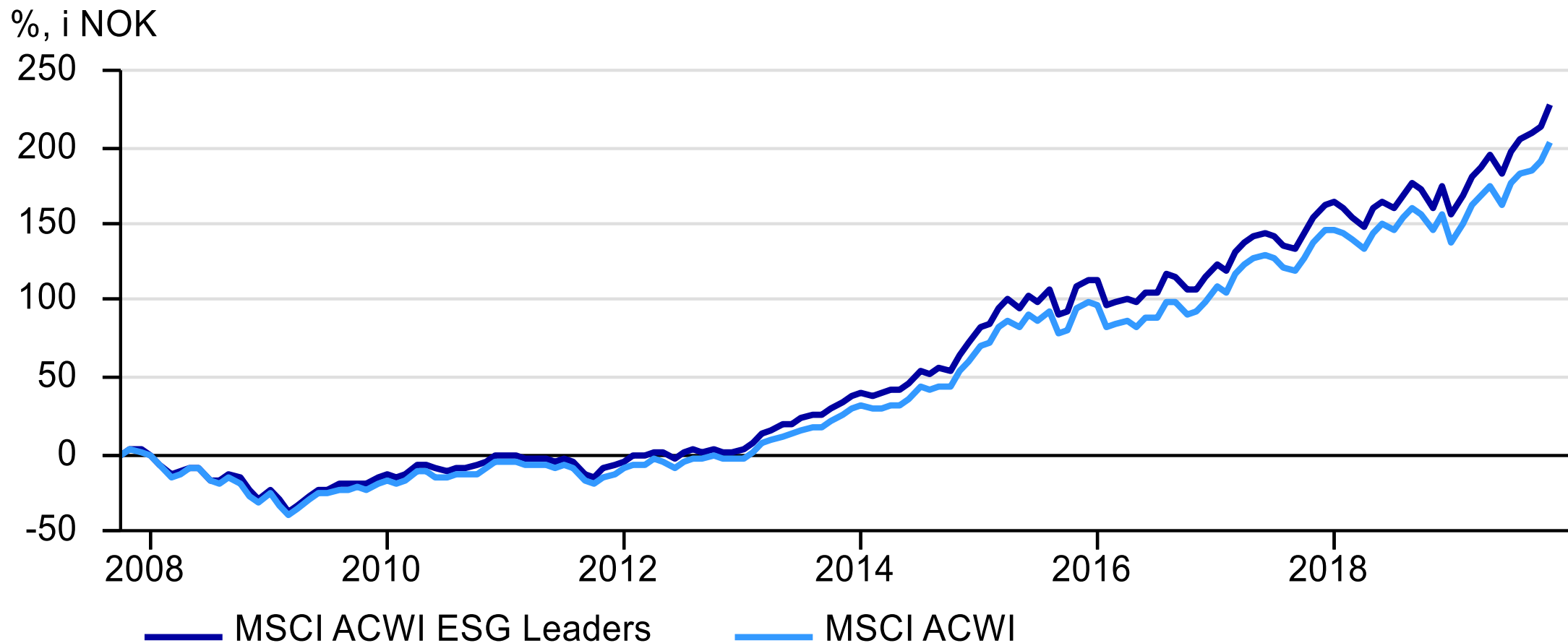
møter som handlet om ESG-spørsmål med selskaper der vi er store investorer. Dette gjelder ikke minst i Stars-fondene

Nordea har en unik intern ESG-prosedyre. Den har blitt kåret til den beste i Europa fem år på rad.

Hvorfor investerer du?

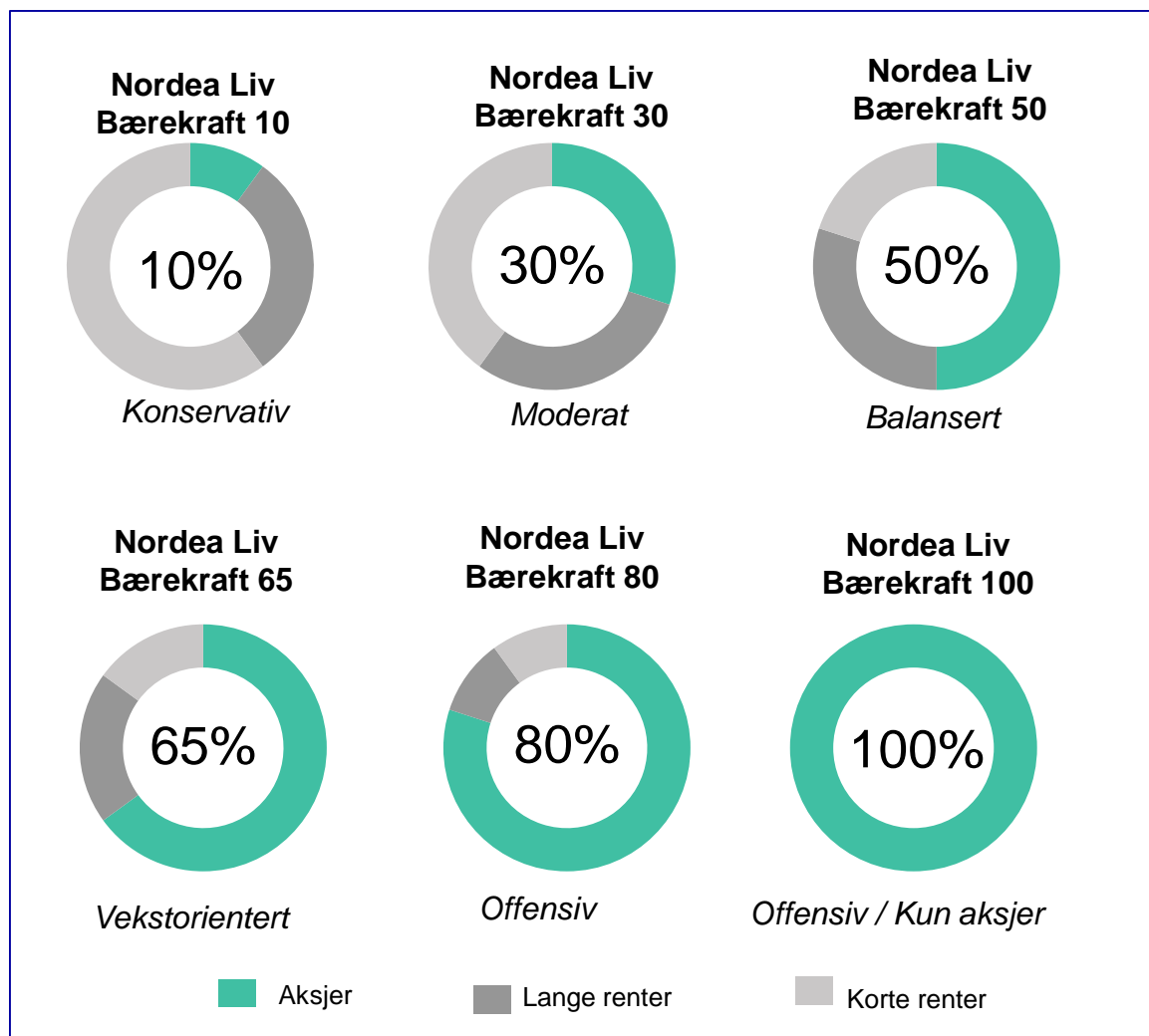
Normalt sett for å få en god avkastning veid opp mot risikoen du påtar deg!

Kilde Refinitiv, MSCI

Nordea

Nordea Liv Bærekraft – Benytter Nordea sine bærekraftige fond samlet i en portefølje.

Nordea Liv Bærekraft er en fondsportefølje vi har satt sammen som gjør det enkelt for deg å spare bærekraftig. Spar i fond fra Nordea og eksterne forvaltere som er særlig fokusert på bærekraft - samlet i en portefølje.

Nordea tar ansvar for:

- Fondene følger Nordea sine modellporteføljer i rådgivningen
- Følger Nordeas markedssyn
- Åpen for valutabevegelser
- Risikokontroll
- Rebalansering
- Underliggende investeringer
- Nedtrapping (innen pensjon)
- Hovedfokus innen ESG

Norwegian Stars

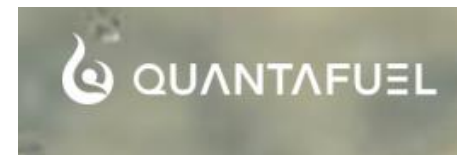
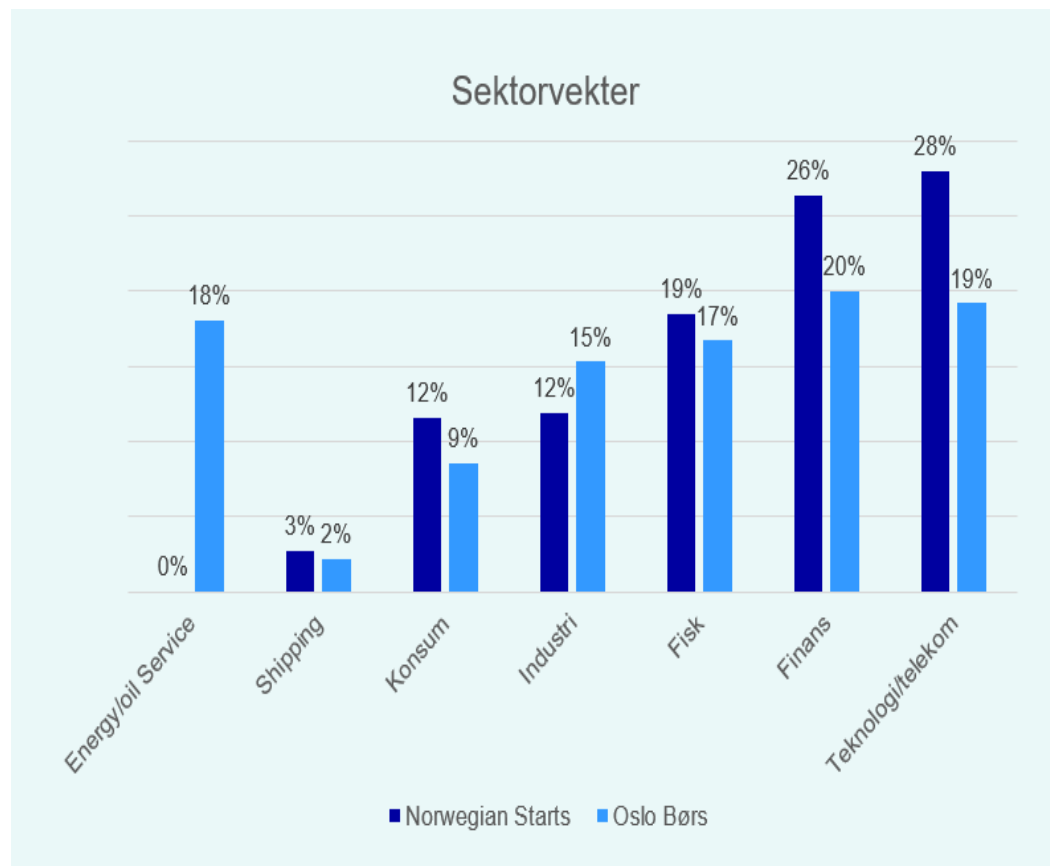
Robert Næss

Nordea Investment Management

ESG positive rating:

- Forretningsmodell
- Etikk
- Eierstyring
- Sosiale og miljømessige aspekter

I Stars-familien er ESG fullintegrert i investeringsbeslutningene

Vår visjon: «Skape avkastning med ansvar»

#Nordea Liv Bærekraft

